

JUSTITSMINISTERIETS RETSHJÆLPSUDVALG

Bilag 2

Den 9. januar 1985

Retshjælpsudvalgets overvejelser vedrørende fri proces i ægteskabssager

Retshjælpsudvalget blev nedsat i efteråret 1981 og holdt i første halvdel af 1982 4 møder, der centrerede sig om den del af kommissoriet, der vedrører spørgsmål, som blev rejst i forbindelse med den daværende regerings lovforslag om behandlingen af sager af mindre værdi.

Arbejdet i udvalget blev genoptaget i anden halvdel af 1984.

Den umiddelbare anledning hertil var udviklingen på fri proces-kontoen i de senere år. Udgifterne til fri proces og til retshjælp ved advokat har i de senere år udgjort følgende beløb:

	Fri proces	Retshjælp
1980	34.939.987	2.052.136
1981	44.839.455	2.608.077
1982	54.783.180	4.070.014
1983	56.987.357	3.877.829

På baggrund af denne udvikling har justitsministeriet anmodet udvalget om – forud for arbejdet med en mere langsigtet planlægning og koordinering af det samlede retshjælpssystem med henblik på en forbedring af befolkningens adgang til retshjælp og den deraf følgende forstærkede gennemførelse af princippet om lighed for loven – at overveje, hvorledes en opbremsning eller begrænsning af udgifterne til fri proces vil kunne opnås på kort sigt.

I denne situation, hvor der ikke kan forventes tilført yderligere midler til det samlede retshjælpsområde, er det således en forudsætning for finansiering af den omkostningskrævende styrkelse af retshjælpssystemet, som udvalget overvejer, at der findes tilsvarende besparelser på andre retshjælpsområder. Udvalgets hidtidige overvejelser har derfor navnlig gået på at finde muligheder for

at begrænse det offentliges udgifter til fri proces m.v., og i den forbindelse er bestemmelsen i retsplejelovens § 449 om advokatbeskikkelse for sagsøgte (appellindstævnte) i ægteskabssager faldet i øjnene.

Medens en række andre elementer i den omlægning, som udvalget for tiden overvejer med henblik på en hurtig forbedring af retshjælpssystemet, kan gennemføres administrativt, må en ændring af § 449 gennemføres ved lov. Da justitsministeriet i øvrigt har oplyst, at man i begyndelsen af 1985 vil fremsætte forslag i folketinget om en række ændringer af retsplejeloven, hvori en ændring af § 449 passende kan indgå, har udvalget fundet det forsvarligt at afgive delindstilling om en sådan ændring. Det bemærkes herved, at det følgende forslag vel indebærer en forringelse af de hidtidige retshjælpstilbud, men på et punkt, som efter udvalgets opfattelse ikke præjudicerer de mere langsigtede overvejelser, og som ejheller på afgørende vis indebærer en forringelse af princippet om lighed for loven i forhold til andre områder.

§ 449 har følgende ordlyd, jfr. retsplejelovbekendtgørelse nr. 555 af 1. november 1984:

»Giver sagsøgte eller appellindstævnte i de i § 448, nr. 1–3, nævnte sager ikke møde ved advokat, beskikker retten en advokat for ham. Giver sagsøgte eller appellindstævnte ikke møde ved advokat i en sag mellem ægtefæller om ændring af aftale eller afgørelse om forældremyndighed eller i en sag mellem forældre om forældremyndighed over børn uden for ægteskab, kan retten beskikke en advokat for ham.«

§ 449 må ses i sammenhæng med bestemmelserne i retsplejelovens § 451, stk. 1 og 3, som har følgende ordlyd:

»Stk. 1. Om salær og godtgørelse for udlæg til beskikkede advokater gælder samme